

Metodický materiál zo vzdelávacieho seminára:

Osobnostný rozvoj učiteľov v MŠ

Téma seminára:

Jak vést obtížny rozhovor – zaměřeno na rodiče

Olomouc 25.3.2019 - 29.3.2019

Partnerská organizácia: www.agamos.cz

Spracovali:

Mgr. Zuzana Vyšňovská

Mgr. Danka Chlebáková

Vedenie ťažkých rozhovorov s rodičmi

- používať pri rozhovoroch vety, ktoré neurážajú,
- keď chcem riešiť problém v prvom rade musím byť v pohode ja, až tak riešim problém s rodičom,
- problémy neriešiť medzi dverami,
- na rozhovor sa pripraviť, aj prostredie,
- rozhovorom chceme dosiahnuť určitú zmenu,
- vyvarovať sa predsudkom – ešte než spoznáme rodiča máme predsudok napr. rasistický. Vtedy sa tvorí istá bariéra, ktorá je medzi nami a rodičom. Vyvarovať sa tomu.

- **Predpoklady:**

- a) prednastaviť sa, že nás čaká niečo úžasné - *pozitívne myslenie*
- b) rozhovor stavať na *pozitívach*,
- c) deťom dávať návod, byť *konkrétny*, napr. keď povieme buď dobrý - čo to znamená? Má si kresliť? Má sa hrať? Alebo si čítať? ....
- d) dať deťom slobodu pri rozhodovaní, napr. nemusíme byť všetci kamaráti, dieťa má na výber, s kým sa kamaráti (ani učiteľka nemá všetky kolegyně kamarátky)
- e) naučiť dieťa s chuťou robiť aj to, čo ho nebaví; od malička dieťa robí to čo od neho žiadajú dospelí

- **Informácie:**

- a) získať *informácie*, ktoré sú dôležité pre učiteľa, musia byť zrozumiteľné
- b) musím mať 100% zodpovednosť za to čo hovorím

- **Schopnosti:**

- a) informácie, musia prejsť do *schopností*
- b) schopností majú 4 fázy:
  1. fáza – *neviem že to neviem NN* - keď neviem, že sa dospelým neskáče do reči a tak to robím. Rodič sa ani nezastaví nad tým. V tom prípade dieťa keďže si nevie rady začne byť agresívne, vyžaduje si pozornosť.

Príklad: 1.fáza popretia. Manžel bije ženu, týra ju, ale ona si to neuvedomuje, neuvedomuje si fakty.

2. fáza – *viem že to neviem VN* - učiteľ podáva záchrannú ruku, robí veci za dieťa alebo dáva návod a dieťa hľadá riešenie. Nechciet' po dieťati, aby bolo 100%, aby bolo dokonalé. Nech sa samé trápia ako dosiahnuť cieľ.

Príklad: 2.fáza hľadanie vinníka. Kto za to môže. Niekedy sa hádajú na maličkostiach. Najprv sa hádajú medzi rodičmi, potom širšia rodina a nakoniec aj s učiteľmi.

3. fáza – *viem že to viem VV* – veľká snaha, ale ešte stále všetko riešim ako to urobiť.

Príklad: 3.fáza hľadanie informácií. Najhoršie ak surfujeme po internete a informácie hľadáme tam na rôznych weboch a blogoch. Informácie hľadať z odbornej literatúry.

Až 4. fáza – *neviem že to viem NV* – neviem ako to robím, ale viem to. Pohyb je zautomatizovaný a ja si neuvedomujem činnosť, ktorú robím.

Príklad: 4.fáza prijatie. V tejto fáze sa riešia problémy. Hovoriť na rovínu, ako to je, ako budeme problém riešiť.

▪ **Manipulácia:**

- a) mozog nepozná manipuláciu
- b) rozum, emócie a telo musí byť v rovnováhe, keď nie sú v rovnováhe, tak niečo škripe
- c) niekedy rozhovor dopadne dobre, ale aj tak v noci nespím a rozoberám celú situáciu
- d) rozoberte si, ako na rozhovor reagovalo vaše telo, aké sme mali varovné signály, kedy sme sa pri rozhovore cítili zle – reagovalo naše telo. To je varovným signálom, že so mnou rodič manipuluje. Na budúce pri rozhovore rodiča zastaviť tam, kde nás znova začne manipulovať a prerušiť ho, napr. rozumiem tomu dobre, že chcete, aby som vašu dcéru to naučila ja?
- e) Typy manipulátorov:
  - ✓ *Vyhražovatelia* - na vás tlačia, že pošlú na vás kontrolu, riaditeľa, média .... Chcú vo vás vyvolať strach. Väčšinou sa iba vyhrajajú, ale nesplnia to. Keď si je učiteľ istý svojou prácou, môže ich podporiť – choďte sa sťažovať ...
  - ✓ *Tzv. neviemto* – vyčerpaní rodičia, ktorí odpovedajú stále neviem to.

Príklad: Čo ste robili už pre nápravu? Už sme robili všetko.. Ale buďte konkrétny, spomeňte si, čo ste spravili. Nerobte za rodiča, nech sám vymýšľa spôsob riešenia na nápravu.

- ✓ *Plačkovia* – Väčšinou matky, vyčerpané nevedia nájsť riešenie. Keď plače žena dať jej vreckovku a podporiť ju, že všetko zvláda. U chlapa sa tváriť, že akože sme nič nevideli. Ak sú slzy iba keď chcú s nami manipulovať – plač a nič a zase sa opakuje, čaká ako zareagujeme. Nechať rodiča nech sa vypláče a poslať ho domov s tým, že sa stretne o týždeň, kým sa vyrovná so situáciou.
- ✓ *Mazačka medu* – Hovorí: Vy jediná nám môžete pomôcť. Urobte to za nás. Učiteľka: Áno máte pravdu v tom som dobrá. Naučím vás ako to doma budete robiť.
Rodiča utvrdiť v tom, že to robíme iba pre neho ako niečo výnimočné, žeby mali pocit, že je to iba pre nich.

Príprava prostredia

- výber miesta – nie pri dverách
- čas – kedy a dohodnúť aj ako dlho to asi bude trvať, optimálne od 10 do max. 40 minút
- sedieť z očí do očí oproti sebe
- rodiča pozvať – nie dostavte sa ..., ale pozývam vás, prídte, rada vás uvidím

- téma – neriešiť hneď, ale dohodnúť si najprv čas a dátum, kedy sa stretneme a nakoniec povedať tému, o čom sa budeme baviť
- neriešiť problém s rodičom, keď je našťvaný

Scenár

- neponúkať kávu, čaj, max. vodu, lebo ide o pracovné stretnutie
- každý má mať čistý papier na poznámky
- neskákať si do reči – robiť si poznámky, a potom to povedať čo chcem
- ak prídu obaja manželia – nech si vyberú hovorca, ten sedí oproti mne a hovorí, nedovoliť aby si skákali do reči. O danom probléme sa už mohli porozprávať doma a dohodnúť sa. Ináč by rodičia boli v presile.
- ak píše zápis kolegyňa, tiež sa nesmie vyjadrovať, aby nebola presila
- v niektorých prípadoch sa rozhovoru zúčastňuje aj dieťa, ktorému potom tiež dáme slovo, aby sa vyjadril ako sa napr. bitka stala
- na jedno stretnutie nepozývať obe strany bitkárov spolu, každé stretnutie robiť samostatne
- keď vidíme problém každý ináč je to úplne v poriadku

Príklad: Zišli sme sa preto, aby sa už Miško nedostával do tejto alebo tejto situácie ... Premýšľali ste doma o situácii, ktorú riešime, aké sú vaše názory riešenia k danej situácii. Ak rodič povie niečo čo sa netýka daného problému, odpovedať – Tento problém teraz neriešime. Ale môžeme si nabudúce urobiť sedenie aj k danej téme.

Kto má pravdu? - to je len uhol pohľadu, každý si myslí, že má pravdu on – aj učiteľ, aj rodič. Na stretnutí nehľadáme pravdu, ale popis, ako kto vníma daný problém. Každý má mať priestor sa vyjadriť. Najprv začína učiteľka, opíše čo sa stalo, potom rodič – čo o situácii viete vy? Emócie nechať „nakreslené, napísané na papieri“, nedať sa rozhodnúť (napr. tá matka je ale blbá...., môžete si to písať, ale tak aby to nikto nevidel, sú to moje poznámky). Teraz Miško - čo navrhuješ (iba ak je to dieťa staršie a 4-5 ročné, nie pri 3 ročnom dieťati), čo ťa napadá? Dieťa väčšinou povie – neviem. Učiteľka – jasné sú to ťažké otázky, chceš pomôcť alebo si ešte rozmyslíš? Na svoj hnev máš nárok, ale ak ho budeš mať, ako ho budeš riešiť? (nie ubližovať napr. Aničke), ale napr. vyskák sa ....

Píšeme odpovede dieťaťa, ako asi by chcel, aby sa riešila situácia – brainstorming, ide o prvý krok k náprave. Vybrať z riešení dve a nechať dieťa nech sa rozhodne. Keď dieťa na nič nepríde, učiteľka navrhne riešenia a dieťa si jedno vyberie. Potom žiadať riešenie od matky. Všetky nápady písať – čo by malo robiť dieťa, učiteľ, rodič. Hľadať riešenie, čo z toho čo sa napísalo, čo sa dá realizovať – pre dieťa, čo pre rodiča a učiteľa.

- určiť od kedy sa začne problém riešiť a kedy sa stretneme, aby sme zistili, či sa problém rieši – Od zajtra Miško začneš ....., mamka vy budete .... a ja budem .....
- max. do 14 dni zvolať druhé stretnutie

<p>1. Čo riešim, popis situácie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ používať oznamovacie vety – videla som, počula som ... ▪ jednoducho 	<p>2. Čo všetko už som vyskúšal</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ aké postupy som už vyskúšala, aký to malo účinok, napr. hranie roly, a pod. – vyskúšala som to s dieťaťom, pomohlo/
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ riešiť problém s rodičom iba keď sa opakuje viackrát, nie iba raz ▪ učiteľ nemá čo radiť rodičovi s výchovou, má iba rodičovi hovoriť to čo má dieťa v danom veku ovládať, napr. 5 ročné dieťa má už ovládať ....., Tak ako sa správa vaša dcéra sa správajú 3 ročné deti a pod. ▪ rodič často nevidí, že je problém a preto ho ani nerieši ▪ MŠ-rodič-dieťa – ak je problém riešiť ho s tým koho sa to týka ▪ ujasniť si aké má učiteľ kompetencie, aby sme nesľúbili rodičovi niečo na čo nemáme právo ▪ pomáhať deťom a rodičom riešiť problém, ale iba do určitej miery, nie sme lekári ani terapeuti, ak rodič pomoc, radu nechce – neriešiť to; Je to rozhodnutie rodiča !!! 	<p>nepomohlo, ak pomohlo na ako dlho</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ak si myslím, že som sa pri rozhovore nejako rodiča dotkla, použijem vetu: Vidím, že som sa vás niečím dotkla, ospravedlňujem sa, nebol to môj zámer ▪ hovoriť jednoducho a zrozumiteľne
<p>3. Čím ma hnevá?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ čo na ňom hnevá, ▪ tým, že to učiteľ napíše tak to vydá zo seba a môže to povedať aj cudziemu človeku (samozrejme bez mena), čo má pozitívny účinok pre učiteľa ▪ nehovoriť to matke ▪ dávať si pozor, lebo svojimi slovami môžeme ublížiť 	<p>4. Čo na ňom oceňujem</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ veľmi dôležitý bod !!!! ▪ hľadať pozitíva na dieťati, každé aj problémové dieťa má pozitíva ▪ zlým deťom nachádzať pozitíva a tie hovoriť rodičom, lebo rodič vie v čom je dieťa problémové, a keď budeme dieťa chváliť, v budúcnosti bude otvorená aj matka pre to negatívne
<p>5. Čo chcem dosiahnuť?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ stanoviť si svoj cieľ, ktorý nemá byť veľký, ale splniteľný, ktorý viem dosiahnuť pri rozhovore s rodičom, ▪ niekedy stačí aj získať si sedením dôveru u rodiča, že nám záleží na dieťati a chceme mu pomôcť 	<p>6. Podľa čoho poznám, že sa deje zmena?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ napr. povedať rodičovi – „vidím, že robíte to na čom sme sa dohodli“ <p>Otázky na rodiča:</p> <p>Ako to doma robíte vy? Keď ma dieťa počkať kým sa budete napr. hrať? – dieťa sa musí naučiť čakať</p> <p>Ako a čo doma dieťa robí? Robí to čo chce alebo to čo od neho žiadate vy? – dieťa naučiť, že musí robiť aj to čo sa mu nechce, čo ho nebaví</p>
<p>7. Môžu mi s tým, čo riešim pomôcť rodičia? ÁNO alebo NIE</p>	
<p>ÁNO</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ponúkam rodičovi pomoc 	<p>NIE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vtedy neponúkam pomoc, ▪ ak odmietnu neriešim – problém ostáva na rodičovi,
<p>8. Pokiaľ áno, ako?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ak sa dieťa nevie obliekať .... začať, že čo má dieťa v tomto veku už ovládať a namotivovať rodiča, aby mu s tým pomohol a pod. 	

Rady:

- počítať s tým, že rodič bude vždy svoje dieťa chrániť, často nebude hovoriť pravdu, napr. on je doma samostatný, sám si ukladá hračky, oblieka sa a pod. – vtedy sa väčšinou nedajú problémy s rodičom riešiť,
- informovať rodičov, že kde je problém, ale nemať veľké očakávania od rodičov, že to zmenia, lebo majú doma svoje „pravidlá“ a často krát ich nechcú meniť,
- učiteľka informuje, že v MŠ máme svoje pravidlá, ktoré sa musia v MŠ dodržiavať,
- nerobiť veci za deti – nechať ich nech sa spoločensky prijateľným spôsobom naučia riešiť situácie
- rodič nemá čo v triede robiť, končí v šatni, chodbe, v žiadnom prípade sa nemôže v triede s deťmi hrať, trieda je pre deti a učiteľky
- hovoriť „nie“ je veľmi dôležité. Nerobiť všetko o čo nás rodič požiada!
- naučiť doma dieťa
  - reagovať na pokyn aj keď nezvýšim hlas
  - pobaliť si veci na výlet sám, nie matka
  - dodržiavať povinnosti, na ktorých sa dohodneme

Odporúčania k danej problematike:

Kniha – Pavel Kopřiva, Jana Nováčková, Dobromila Nevolová a Tatjana Kopřivová – „*Respektovat a být respektován*“

Viac o knihe

Mnoho z nás iste napadne, či by sme nemohli vychovávať svoje deti lepšie. Chtiac-nechtiac je v nás totiž zakorenená tendencia k výchove založenej na poslušnosti, tak, ako to bývalo úplne bežné ešte v pomerne nedávnej dobe. Cítíme, že to nie je ono, ale nevieme, akým modelom nefunkčný systém nahradiť. A práve v tejto úžasnej knihe autorov, zaoberajúcich sa výchovou detí dlhý rad rokov, sa presvedčíme, že opakom poslušnosti nie je neposlušnosť, ani vzdorovitosť, ale zodpovednosť! Zodpovednosť sama za seba, za svoje správanie aj za jeho následky, ktorá budú pôsobiť aj vtedy, keď práve rodič alebo iný dozorca nebude nablízku. A o to ide - pomôcť dieťaťu, spôsobom primeraným jeho veku, vybudovať systém vlastných hodnôt, ktorým sa bude riadiť v celom živote. Nie je to ľahké a ide o beh na dlhú trať. Ale ak sa naučíme potláčať svoje zlovyky vo výchove už v zárodku, stane sa čoskoro nový systém našou druhou prirodzenosťou.

Link na youtube - Psychológovia Svoboda, Hadla, Herman – prednáška z konferencie:

<https://slideslive.com/38895339/tri-bratri-v-triku-aneb-jak-to-vypada-kdyz-mame-na-vsechno-dost-casu>